

Szerkesztői bevezető

Negyedik évfolyamában lép az idei első számmal az **Opus et Educatio**, az elmúlt két hónapban a 12. számát szerkesztettük a még mindig kisgyermekkorában lévő online szakmai folyóiratunknak. A tavalyi váltás, mely az Open Journal System-re történő átállással újabb lépés volt a lap színvonalának és technikai elérésének javítása útján, markánsabbá vált a lektorálásra vonatkozó szakmai vállalásunk is. Mint ahogy a lap elektronikus nyitóoldalán olvasható: folyóiratunkban kettős bírálati rendszerben - *double-blind peer-review* - értékeljük a beküldött kéziratokat. E folyamatban a cikk szakmai tartalmának megfelelően felkészült, tudományos minősítéssel rendelkező bírálókat kérünk fel, akik a szerző személyes adatait nem ismerhetik meg, a bírálat objektivitása érdekében. Folyamatban van a megjelent írások tudományos életünkben komoly jelentőséggel bíró indexálásának is a bővítése, jelenleg a DOI átfogó alkalmazását készítjük elő. Ez a digitális azonosító lehetővé teszi, hogy a megjelenő írásokat digitális hálózatokon állandóan azonosítani lehessen, és a rájuk vonatkozó kurrens adatokat el lehessen érni. Ezzel első sorban a doktoranduszok, kutatók publikációinak az elérhetőségét, hivatkozási lehetőségét szeretnénk megteremteni.

Természetesen a technikai, formai innovációkon túl lényeges a tartalom frissessége. A cím (Munka és Nevelés) tematikailag is kötelez, s ha módunk van, úgy igyekszünk tematikus számokkal markánsabbá tenni az **Opus et Educatio**-t. E törekvésünk jegyében a Magyar Pedagógiai Társaság 2016. november 29-én a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen „A pedagógia új dimenziói” címmel tartott konferenciájának előadásai és szekció összefoglalói képezik e számunk gerincét. E tanácskozás a tavaly 125. születésnapjáról ünnepi évvel megemlékező Magyar Pedagógiai Társaság tudományos záró konferenciája volt. Sajátos módon kevésbé a múlt felidézése és a történelmi tapasztalatok összegzése volt a cél. A XIX. század utolsó évtizedében a hazai progresszió egyik jelenünkben is aktív szakmai jelenléttel bíró szervezete, híven az alapítók eredeti szándékához, előre tekintett, s a pedagógiára érezhetően jelentős új tudományok képviselőit, illetve általuk új tudományos eredményeket számára biztosított korszerű fórumot.

A négy plenáris előadást a **Tanulmányok** rovatban teljes terjedelműkben közöljük. A pedagógiai elméletet és gyakorlatot korunkban egyre jelentősebb eredménnyel támogató kognitív pszichológia képviselői – *Topál József* és *Király Ildikó*, s az írott cikk esetében társszerzőként *Baross Júlia* – a társas tanulási képességek neurofiziológiai alapjairól szóló tudásunk mély átalakulásáról, s az ebből következő oktatásméleti felismerésekről, valamint a kisgyermekkorban különösen nagy jelentőséggel bíró természetes pedagógia kognitív pszichológiai sajátosságairól szóltak. Különösen izgalmas az a kérdés, hogy hogyan adják át egymásnak egy szociális csoport tagjai a történelmük által felhalmozott kulturális tudást? Hogyan tanul egy kisgyermek a közösségének tagjaitól? A kultúra, és az ehhez kapcsolódó tudás, ennek átadásának folyamata, az egyik

legkülönlegesebb jellemzője az emberi társadalmaknak – de egyben az egyik legnehezebben feltárható jelensége is.

Bár a pedagógia sokak szemében konzervatív gondolatokat ébreszt, e dilemmát a filozófiai gondolkodás szintjén, a jelen fejlődési tendenciáit érzékeltetve, helyezte *Nyíri Kristóf* igényes tudományos keretbe. Előadása, illetve cikke „Konzervatív pedagógia a 21. Században” sokak számára nyújthat tudományos orientációt a pedagógia elméletének és gyakorlatának jelenkori átalakulásának megértéséhez. Arra az elméletileg egyáltalán nem egyszerű kérdésre keresi a választ a szerző, hogy mit is őriz a konzervatív? A szerző erre ma úgy válaszol, hogy a konzervatív a jövőt őrzi, közelebbről azt a tudásteljeséget, amely a jövő nemzedékek életlehetőségei megteremtéséhez szükséges. *Bengi László* „A tanár alakja a magyar irodalom történetében” cikke arra hívja fel a figyelmünket, hogy az irodalom és tanítás összefüggése a pusztá tematikus kapcsolatnál lényegesen szorosabb: mindkét területnek lényegi sajátossága, hogy szüntelen szembesülni kénytelen önnön legitimitációjának problémájával. Ezért az iskolához kapcsolódó irodalmi művek olyan reflektált és kritikai viszony kialakítására ösztönözhetnek, amely relevánsan hozzájárul a napjainkban is komoly kihívásokkal szembesülő oktatás megújulásához.

A négy igényes tanulmány e számunk karakterét meghatározta, ugyanakkor a teljesség igénye, s a nyitott kommunikációra való törekvés jegyében a pedagógiai új dimenzióit nem csupán érzékeltetik, hanem az ezekről való közös gondolkodást is bemutatják azok a szekcióösszefoglalók, melyek *Kraici Mária* (A tanulóképesség határai és csatornái - a szociális determináció), *Fábri György* (Konzervativizmus és modernizálás az oktatásügyben) és *Pap Dalma* (A digitális környezet, mint a tanulás elsődleges közege) tollából készültek a közel másfélszáz konferencia résztvevő által folytatott szakmai konzultációt érzékelteti.

E számunk is relatíve terjedelmes (közel 8 ív), melynek oka, hogy a hagyományos rovataink is érdekes írásokat tartalmaznak. A Munkaügyi Szemle rovatunkban a pályaorientáció és tanárképzés összefüggéseiről *Borbély-Pecze Tibor Bors* és *Suhajda Csilla Judit* írását, *Varga Károly* „A leadership vizsgálata magyarországi sportegyesületeknél”, valamint *Horváth István* „Mit ígér a múlt? A kollektív intézmények funkcióvesztésének gyökerei a korábbi munkajogi szabályozásban” című tanulmányait ajánlom az olvasók figyelmébe. További két tanulmány örvendetes módon lapunkban újabb közleményt beküldő szerzőktől – *Kovács Ilma* és *Zerényi Károly* – kerül közlésre, ami jelzés, hogy formálódik egy olyan szerzői kör, mely írásaival bizalommal fordul az **Opus et Educatio**-hoz. Változatlanul folytatjuk a Projektekről sorozatunkat, s két recenzió is szerepel az olvasásra ajánlott írások között, remélve, hogy olvasótáborunk is egyre inkább bővül.

Budapest, 2017. február

Benedek András főszerkesztő